Пам'ятайте про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVI. No. 48. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 15, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го БЕРЕЗНЯ 1989 Ч. 48. РІК XCVI.

„Ще б'ються хлопці, скільки стане сил, хоч і стоять в безвиглядному бою"

У ЛЬВОВІ УГС ЗАКЛИКАЄ ДО БОЙКОТУ ВИБОРІВ

Львів. (А.Г.Г.). — Львівська практика „спалювання" кандидатів в народні депутати, яких підтримує народ, говорить про те, що та виборча система, яка існує, не дає можливости обрати кандидата з народу, або ставить такому обранню неймовірні перепони. Навіть якщо будуть обрані один, чи другий кандидат, то це не змінить загальної практики тих людей, які будуть представниками партійно - бюрократичної машини.

Тому Львівська Обласна Рада УГС вирішила, бойкотувати вибори. З неформальних об'єднань таку позицію прийняла тільки Українська Гельсінкська Спілка, інші ж об'єднання надіються, що участю у виборах — викреслюванням кандидатів — можна домогтися чогось. УГС такої ілюзії не має і буде вибори свідомо бойкотувати.

У зв'язку з цим станом речей, Львівська Обласна Рада УГС оприлюднює відповідне звернення до громадян міста і області з вказівками як практично бойкотувати вибори.

Група січовиків у Відні.

Василь Ґренджа-Донський

Ще б'ються хлопці...

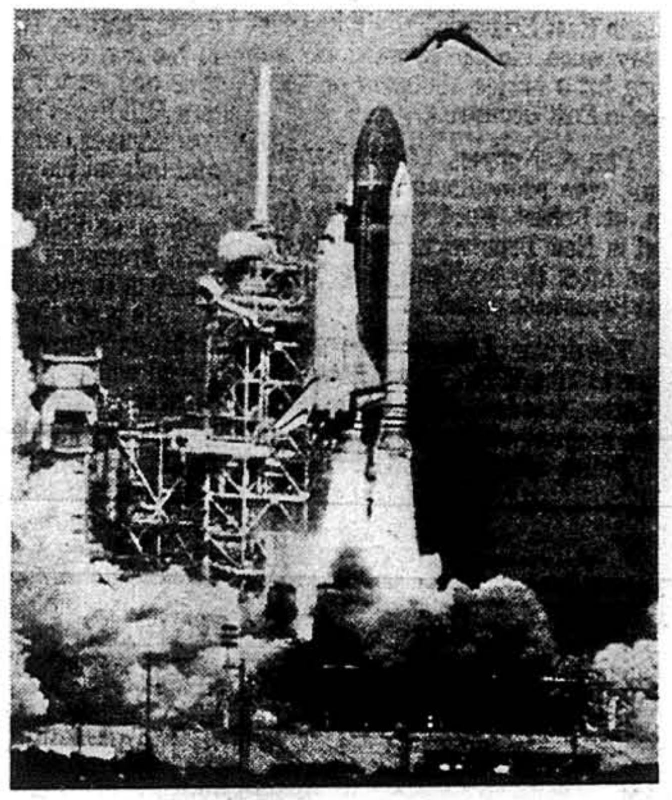
Ще все гучать гармати на горі,
ще все співають наші кулемети,
ще все стоять завзято у борні,
лиш ми отут попались у тенети.

Ще б'ються хлопці, скільки стане сил,
хоч і стоять в безвиглядному бою,
не здав ще зброю лісовий наш тил,
стріляють до останнього набою.

Хай бачить окупант, хай бачить світ,
що добровільно ми не піддамося,
ми не „м'які рутени", а ґраніт
і гордо українцями звемося!

(Із книги поезій, том І, „Шляхом терновим").

„ДИСКАВЕРІ" ПРОВОДИТЬ ЕКСПЕРИМЕНТИ

Корабель „Дискавері".

Кейп Канаверал, Фла. — У понеділок, 13-го березня, о 9-ій годині 57 хвилин ранку звідси стартував міжпростірний корабель „Дискавері" з п'ятьма астронавтами на покладі. Старт „Дискавері" плянувався трохи раніше, але був відкладений із-за густого туману над летунською базою.

До програми міжпростірного полету входило виведення в орбіту супутника зв'язку вартістю 100 міл. дол. Супутник буде координувати зв'язок майбутніх міжпростірних кораблів з наземними станціями спостереження.

На покладі корабля, який важить 113 тонн, знаходяться також чотири білі щурі і 32 курячі яйця.

Як повідомив представник Крайового управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА), через вісім з половиною хвилини після запуску корабель вийшов на заплановану орбіту на висоті 290 кілометрів над рівнем світового океану. „Всі системи функціонують ідеально," — повідомив коментатор Браян Велч з космічного центру у Гюстоні.

Понад 45,000 глядачів спостерігали за запуском „Дискавері". Через дві хвилини і шість секунд після запуску корабель відділився від паливних цистерн. Саме в цей момент в січні 1986 року сталася катастрофа з кораблем „Челленджер".

Супутник зв'язку був виведений в орбіту через шість годин після старту „Дискавері". Він забезпечить безперебійний зв'язок з міжпростірними кораблями майбутнього.

Камандиром корабля є 43-річний капітан військово-морських сил Майкл Ковтс, членами залоги полковник військово-повітряних сил Джан Блага, який виконує функції пільота, полковники морської піхоти Джеймс Бачлі і Роберт Спрінґер, а також лікар Енд Баджіяни.

У програмі корабельних полетів на цей рік заплянованi: запуск космічного модуля „Маґеллан" в сторону Венери у квітні; секретного військового супутника в липні; модуля „Галілей" в сторону Юпітера в жовтні і космічного орбітального телескопа в грудні.

Зміни в клітинах організмів щурів на покладі корабля будуть потім співставлені зі змінами клітин відповідної контрольної групи щурів на Землі.

БАПТИСТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ПРОГОЛОСИЛО ДЕНЬ МОЛИТВИ

Бервин, Ілл. (вд). — Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство — Українська Баптистська Церква проголошує День Молитви на неділю, 19-го березня ц.р. Голова братства, пастор Олекса Гарбузюк, звертається до всіх баптистських церков у цілому світі й закликає у палких молитвах подякувати Богові, що всі в'язні за Слово Боже й за свідчення Ісуса Христа звільнені. Це не означає, що в Україні є повна свобода релігії. Там є ще великі обмеження.

Тому провід Всеукраїнської Євангельсько-Баптистського Братства закликає всіх християн молитися за свободу віри для всіх українських церков.

„Реєстрація церков — це позбавлення свободи, тому молімося, щоб церкви в Україні були звільнені від реєстрації, щоб доми молитви, які були відібрані від віруючих попередніми жорстокими безбожними адміністраціями, були повернені церквам — власникам молитовних домів. Наш Бог — це Бог, який відповідає на молитви і Він є найвищою інстанцією нашої допомоги. Тому приходьмо до Нього у наших горливих молитвах", — заявив пастор Гарбузюк.

Всі Українські баптистські церкви закликає пастор в День Молитви зробити щедрі пожертви на висилку Біблій в Україну. Пожертви слід висилати до скарбника братства, пастора Йосафата Іваськова на адресу: Rev. J. Iwaskiw, Treasurer, All-Ukrainian Ev. Baptist Fellowship, 31 Gilbert Ave., Ancaster, Ont. 19G 1R5, Canada.

ВШАНОВУЮТЬ Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКУ

Ню Йорк. — Старанням Окружної Управи Союзу Українок Америки тут відбудеться зустріч-бенкет для вшанування керівника Студії Мистецького Слова та почесного члена СУА Лідії Крушельницької. Зустріч-бенкет з мистецькою програмою відбудуться в суботу 18-го березня ц.р, о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому, 140 Друга авеню.

У 50-ТУ РІЧНИЦЮ ПРОГОЛОШЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

14-го березня 1989 року припадає славна річниця 50-ліття зриву найбільш упослідженої вітки українського народу — Закарпаття. Не зважаючи на аж надто несприятливі політичні обставини того часу, мешканці цього найбільш висуненого на південний захід кусня української землі замінили свою офіційну назву „Підкарпатська Русь" на „Карпатську Україну". Помимо довголітньої мадяризації країни, карпатські русини віднайшли себе невіддільною частиною українського народу.

Проголошуючи свою самостійність, карпатські українці, на чолі із визначним їхнім діячем і першим президентом Карпатської України о. д-ром Авґустином Волошином, засвідчили перед цілим світом своє бажання жити своїм власним і незалежним державним життям. Це вони говорили в імени всіх українців незалежно від того, де вони проживали. Своєю рішучістю, завзятістю і відвагою боронити свій рідний край перед переважаючими силами ворога — Угорщини, за плечима якої стояла могутня Німеччина, закарпатські українці здивували весь світ.

Акт з 14-го березня 1939 року у Хусті — це ще одне звено в історичному розвитку української нації, яке своєю важливістю дорівнює актам 22-го січня 1918 року у Києві та 1-го листопада 1918 року у Львові. Ми віримо, що недалекий той час, коли ціла українська нація відзначатиме великий день соборности українських земель від Карпат на заході до Кавказу на сході.

Президія СКВУ закликає українську спільноту в вільному світі гідно відзначити 50-річчя проголошення державности Карпатської України і вшанувати живих ще учасників тих подій і гідно пом'янути всіх тих, які віддали своє життя за самостійність і незалежність Карпато-Української Держави. Хоча вони віддали своє життя на землях Карпатської України, в дійсності вони вмирали за ідеали проголошені Універсалами 22-го січня 1918 і 1919 років.

Хай вічна слава буде всім лицарям-воїнам за українську державу!

Президія Секретаряту СКВУ

Юрій Шимко
президент

Василь Верига
генеральний секретар

ЗВЕРНЕННЯ

„Герої за свободу полягли та живуть серед народу"

Василь Ґренджа-Донський

У березні 1989 року припадає 50-ліття проголошення незалежности Карпатської України. 14-го березня 1939 року уряд Карпатської України на чолі з о. шамб. Августином Волошином проголосив самостійність Карпатської України і наказав Карпатським Січовикам боронити країну від наступаючих мадярських агресорів, які почали мілітарну інвазію на молоду українську державу.

15-го березня 1939 року Сойм Карпатської України на своїх перших зборах вибрав о. шамб. Авґустина Волошина президентом Карпатської України і виніс ряд важливих рішень.

Карпатська Січ, як збройне рам'я Карпатської України, стала на захист своєї держави. Багато синів нашої землі віддали своє життя в обороні батьківщини. Та встоятись не було сили перед мілітарною перевагою мадярських полчищ. Січовики програли з мадярами бій на фронті, але по-геройськи — не скапітулювали, як інші народи.

Славні історичні дні Карпатської України залишилися назавжди в пам'яті українського народу.

Вшановуючи цю світлу дату в історії нашого народу, УАКРада закликає свої відділи, членство та все українське громадянство спільно і достойно відзначити 50-ті роковини створення Карпатської України і її боротьбу за свої права, незалежність і волю, бути паном на своїй землі.

Екзекутива
Української Американської
Координаційної Ради

Округа відділів УНС в Пассейку відбула річні збори

Пассейк, Н.Дж. — В суботу, 25-го лютого ц.р., тут у приміщеннях Українського Центру, відбулися річні Загальні збори Округи відділів Українського Народного Союзу Пассейку, у яких взяло участь 17 делеґатів з приналежних до Округи чотирьох відділів.

Річні збори відкрив по традиції голова Округи, довголітній союзовий і громадський діяч Іван Хомко, і передав ведення зборами в руки Юліяна Котляра, який вив'язався із свого завдання якнайкраще. Добре списаний з минулорічних Загальних зборів протокол прочитав Василь Марущак, секретар Округи, після чого І. Хомко звітував за минулорічну діяльність Округи, заявляючи, що крім головства у Українському Центрі в Пассейку, він був ввесь час активний при відзначенні 1000-ліття Християнства в Україні. Він підкреслив, що УНСоюз є дійсно „Батьком-Союзом", активним не тільки в союзових, але також у громадських і культурних справах. Голова дуже високо і позитивно оцінив спонзорство УНСоюзу концертового турне хору „Журавлі", мистецького ансамблю з Польщі „Лемковина" та ансамблю з Бразилії, а тепер спонзорує приїзд чергової доброї мистецької одиниці „Ослов'яни", яка розпічне своє турне по громадах в Канаді і ЗСА вже цього місяця. Він подякував Головному Урядові за цю діяльність, яка приносить загальну користь для українців тут і за Залізною заслоною.

Короткі доповнення до звіту склали секретар Марущак і касир Котляр. За Контрольну комісію звітувала Барбара Тишбір і запропонувала уділити абсолюторію уступаючій Управі.

У висліді виборів було обрано нову управу Округи, до якої увійшли: І. Хомко, голова, Іван Блиха, почесний голова, Григорій Клименко, заступник голови, Ю. Котляр, касир, Василь Гаргай, організатор і вільні члени: Михайло Тишбір, Анна Макаренко, Володимир Дячук; до Контрольної комісії: Барбара Тишбір і Теодор Москаль.

Головний предсідник УНС д-р Іван О. Флис привітав усіх присутніх від Головного Екзекутивного Комітету УНС і поінформував представників відділів про важливіші справи з діяльности Головного Уряду і Головної Канцелярії. Він заявив, що УНС в загальному зорганізував в 1988 році 1,161 членів на загальну суму забезпечення 8,510,000 дол. Пересічна сума забезпечення становила 6,934 дол. Предсідник похвалив осяги поодиноких секретарів й організаторів, які зорганізували в Окрузі членів на суму забезпечення

(Закінчення на стор. 3)

ЗБОРИ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Рада Директорів Кредитової Кооперативи „Самопоміч" повідомляє, що Річні загальні збори відбудуться в суботу, 18-го березня ц.р., о год. 6-ій вечора в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект аве., в Ірвінґтоні, Н.Дж.

У СВІТІ

КЕРІВНИК ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації Ясір Арафат заявив кореспондентам, що він готовий піти слідами покійного президента Єгипту Анвара ель-Садата і поїхати до Єрусалиму на переговори з ізраїльцями. Розмовляючи з кореспондентом італійської газети „Република", Я. Арафат підкреслив: „Ні, я не Садат, я поїду до Єрусалиму тільки після узгіднення з усіма арабськими керівниками. Він (Садат) такого узгіднення не мав і про нас, палестинців, він не говорив з тодішніми керівниками Ізраїля. Якщо б він був базував свою політику на вимозі свободи для нас, палестинці мали б вже сьогодні свою державу". На запитання кореспондента з ким він в першу чергу хотів би говорити в Єрусалимі, Арафат відповів, що з усіма відповідальними чинниками. „Але ж прем'єр Ізраїля Їцак Шамір назвав вас вбивцею", — продовжував кореспондент, але Арафат не здавався. Він ще раз підкреслив, що говоритиме з усіма, які шукають замирення на Близькому Сході.

В ЦЬОМУ РОЦІ До З'єднаних Стейтів Америки може приїхати 10, або й більше тисяч п'ятидесятників із Совєтського Союзу. Деякі п'ятидесятники приїдуть до ЗСА на ізраїльську візу. В минулому році таких випадків було понад2,000. Багато з тієї категорії осіб перебувають ще досі в таборах переселенців в Італії і очікують полагодження їх справи. Більшість з них хочуть виїхати до ЗСА, менша частина до Канади, а дуже мале число бажають залишитися в Европі. Італійські представники, на запитання кореспондентів відповіли, що вони фактично не знають з якої причини СССР вирішив масово випускати за кордон п'ятидесятників. Інші думають, що між Москвою і протистантськими церквами в ЗСА існує якась засекречена домовленість.

У ПОВІДОМЛЕННІ КУБИНСЬКОГО радіо говориться, що в суботу, 11-го березня, біля берегів Куби затонув примітивний риболовний корабель, на покладі якого було 166 втікачів з Гаїті. Не зважаючи на інтенсивну рятункову акцію кубинських моряків, 23 гаїтці таки утопилися. Корабель з втікачами брав курс до американського порту в Маямі на Фльориді, але через погану погоду і легку бурю на морі, збився з дороги і опинився біля берегів Куби. Покищо не відомо, що зробить кубинський уряд з гаїтськими втікачами. Існує можливість повернення їх на батьківщину.

В АМЕРИЦІ

З ПРИЦІЛОМ НА 1992 рік, коли то европейська громада плянує в себе створити вільний від мит торговельний ринок, американські фірми та корпорації вже тепер стараються найти для себе щілину, щоби й собі скористати з 320 міл. потенціяльних покупців. Першунами в тих починах є корпорація Вирлпул, що надіється на збут своїх виробів домашнього та інших улаштувань, компанія Інтернешенел Пейпер, капіталовкладна фірма Ширсон Ліман Гаттон, що збільшує свої бюра в Міляні та Мадриді, та компанія Кока-Кола, яка тількищо розпочала будову одної з найбільших в світі фабрик консервних заготовлень в місцевості Данкірк у Франції.

МЕХАНІКИ ПОВІТРЯНОЇ ЛІНІЇ „Істерн Ейрлайнс" дальше страйкують і в основному пілоти цієї лінії їх підтримують, одначе всі признають, що власник лінії Френк Лорензо має на меті специфічну стратегію, котру він постепенно здійснює. Більшість експертів летунської індустрії твердять, що наступним його кроком буде велика знижка квитків на полетах між Ню Йорком і Фльоридою може навіть до суми 49 дол., щоби в цей драматичний спосіб привернути пасажирів і дати поштовх летунській лінії, дещо пошкодженій страйком, у намаганнях здорової конкуренції з іншими повітряними лініями.

НОВОНАЗНАЧЕНИЙ СЕКРЕТАР здоров'я та людських послуг д-р Луїс Саліван заявив, що найважливішими справами на його денному порядку є поліпшити опіку здоров'я для вбогих, дати здоровельне забезпечення для 37 мільйонів незабезпечених американських громадян і підсилити навчання запобіжної медицини. Свої міркування та майбутні пляни д-р Салліван висловив перед кореспондентами засобів масової інформації та успішно відмовлявся висловлювати свої конкретні думки за одною чи іншою пропозицією урядових чинників.

ГОЛОСИ ПРО ТЕ, що президент Джордж Буш після семитижневого урядування ще дальше шукає напрямних внутрішньої та закордонної політики починають бути більш голосними. Очевидним є те, що більшість з них це голоси демократів або їхніх прихильників, зокрема після того, як Сенат відмовився одобрити Джана Тавера на пост секретаря Департаменту оборони. Републіканці зі свого боку твердять, що це тільки злобне перебільшування, зокрема в пресі, які републіканський конґресмен зі стейту Вайомінґ Дік Чейні, новий номінат президента Джорджа Буша на пост секретаря Департаменту оборони, назвав „типічними проблемами початківців".

ПОВЕРНУВШИСЬ З одномісячного лікування у протиалькогольній клініці, Кітті Дукакіс, дружина губернатора стейту Массачусетс Майкела Дукакіса та колишнього кандидата Демократичної партії на президента ЗСА, зустрілася з кореспондентами засобів масової інформації та перед ними заявила, що вона є алькоголіком. К. Дукакіс також звернулася з проханням до них, щоби дали їй можність лікувати свій наліг в приватності, а публічне признання свого налогу вона сподіється поділає позитивно на інших і допоможе їм рішитися шукати допомоги.

В ЛАТВІЇ ВІДБУЛИСЬ БАГАТОЛЮДНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Москва. — Кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс інформує з Москви, що в Латвійській ССР відбулася найчисленніша досі демонстрація з участю понад 200,000 осіб, що її зорганізував республіканський Народний фронт сприяння перебудові, неформальна, але толерована комуністичними властями організація, яка змагається за більші політичні, економічні і культурні права для республіки.

Маси народу зібралися на центральній площі латвійської столиці, щоб запротестувати проти діяльности так званого „Інтерфронту" — групи комуністів і симпатиків, які діють під покровительством офіційних властей і до якої в більшості належать росіяни й інші нелатвійські етніки. „Інтерфронт" зорганізував страйк робітників, які протестували проти проголошення латвійської мови державною мовою республіки.

Деякі учасники демонстрації, заявив пізніше кореспондентові АП член Народного фронту Борис Соколов, несли плякати із закликом проголосити незалежність Латвії. Зібрані вирішили послати телеграму генеральному секретареві ЦК КПСС і голові Президії Верховної Ради СССР Михаїлові Горбачову і Верховній Раді республіки з протестом проти шкідливої дії „Інтерфронту".

В тому ж дні відбулися також демонстрації в багатьох інших частинах СССР, менші розміром, але голосні і з рішучими вимогами змінити антидемократичний виборчий закон на підставі якого міські, районові, і обласні керівники спекулюють і висувають тих кандидатів в народні депутати, яких хочуть, не прислухаючись до голосу виборців і не рядячись з населенням. В Ленінґраді проти цього закону демонстрували понад 7,000 осіб, яких міська влада намагалася розігнати силою, виславши проти них півтори тисячі міліціянтів. Член Демократичного союзу Юрій Митюнов заявив кореспондентові АП, що працівники КҐБ заарештували 65 осіб, нібито за спротив міліції, а властиво за те, що вони були організаторами демонстрації і активістами при виступах.

Цяж сама організація влаштувала в Москві на

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. B. 346 Jersey City N.J. 07303

Самовизначення Карпатської України

П'ятнадцятого березня 1939 року 1-ий Карпато-український Сойм у Хусті проголосив державну незалежність Карпатської України, зірвавши з давнішими назвами „Карпато-руський Край" чи „Підкарпатська Русь". Цей акт поставив Карпатську Україну нарівні з Українською Народною Республікою на базі IV Універсалу з 22-го січня 1918 року та актом Першо листопадового перевороту в Галичині, де проголошено Західню Українську Республіку. Очевидно, що очі всіх українських земель з-під трьох різних займанщин були завжди звернені на Київ. Проте не можна легковажити згадані обласні акти державного самовизначення — навпаки, вони, доказують, що всеукраїнська свідомість дійшла до всіх тих країн і що від Попраду аж по Дін український нарід вимагав своєї ні від кого незалежної держави.

Кожна із трьох частин великої Української Землі переходила тернистий шлях довголітньої неволі. Наддніпрянська Україна була спершу польонізована, як довго Правобережжя належало до шляхетської Польщі, опісля русифікована після трагічних для України дат 1654 (Переяславський договір) і 1709 (битва під Полтавою). Галицька Україна, завойована спершу польським королем Казимиром (1340), після першого розподілу Польщі (1772) дісталася Австро-угорській монархії і в її складі була саме до 1-го листопада 1918 року Карпатська Україна, відмежована географічно від українського масиву Карпатськими горами, найбільшого лиха зазнала від мадярського володіння. Розмірно гарно записана доба приналежности Карпатської України в роках 1938-39 до Чехо-Словаччини, бо у ЧСР панувала демократія і тамошній уряд під президентурою Томи Масарика ставився до українців і її культури дуже прихильно.

Проголошення самостійности Карпатської України було великою несподіванкою для українців інших земель. Найголосніший відгук залунав в українській східній частині Галичини з її столицею Львовом. Із Галичини подалось було на Карпатську Україну чимало поважних діячів, як поет Василь Пачовський, о. С. Решетило й багато інших. Прихід Гітлера до влади й окупація німцями Чехо-Словаччини з ліквідацією тамошньої зразкової демократії приспішив процес усамостійнення Карпатської України. Але захоплення першими успіхами тривало коротко. Українські керівні діячі у Львові знали, що карпато-українська державність не збережеться, бо не допустить до цього Польща і Мадярщина, які мали історичні приязні взаємини і ніяк не захочуть погодитися на роз'єднання їх українською державою. Тому львівський провідний щоденник „Діло" виступив проти надмірних сподівань конкретно проти роздування акту 15-го березня, як пресової сенсації. Галицькій політичній верхівці були відомі заходи Польщі і спроби польської поліції знайти між галицькими українцями слабодухів, які за матеріяльні персональні користі діяли б проти усамостійненої Карпатської Землі. Так само, як на Наддніпрянщині і в Галиччині, на Карпатській Україні на швидку руку зформувалося рідне військо, Карпатська Січ, яка ставила спротив мадярському збройному походові. Августин Штефан, член уряду, що його покликав президент Августин Волошин, опинившись з гуртом найвидатніших карпато-українських діячів в Америці, написав цикл статтей у журналі „Вісті Комбатанта" п. з. „Військо на Закарпатті", які вийшли окремою брошурою і це документ боротьби карпатських українців за свою незалежність.

На превеликий жаль, по нинішній день існує група „мадяронів", які не признаються до української нації, тільки називають себе все ще карпатськими русинами чи пак „карпаторосами". Це одиниці, які не перейшли ще процесу усвідомлення „хто ми і чиї ми діти" та які становлять проминальне явище. Бо як не можна творити „галицької", чи „наддніпрянської" нації, так і не можна творити окремої нації „карпаторуської". Від кінця Другої світової війни всі українські землі опинилися у соборній неволі. Дехто твердить, що все ще психіка галичан, наддніпрянців і карпато-українців не зовсім, не на 100 відсотків утотожнилась. Проте напевне в усіх трьох частинах великої української землі існує туга за рідною, демократичною ні від кого незалежною державністю. І в роковини проголошення цієї державности в Хусті належить скласти глибокий поклін героям, із Карпатської Січі, які полягли в обороні своєї батьківщини.

Д-р Юліян Химинець

ЗАКАРПАТТЯ Й НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИНЦИП

Пересічна людина думає, що наше життя на землі хаотичне, і що лише державна адміністрація старається його регулювати своїми законами. Та так воно є, бо нашим життям індивідуально чи колективно, як народу, керують Божі принципи життя, з яких я тут хочу розглянути один так званий національний принцип, який керує взаємовідносинами між народами.

Національний принцип каже, що кожний народ, великий, чи малий, що вважає себе зрілим вести самостійне життя, має право на самовизначення. І тут не може ніхто диктувати йому, чи він може мати на це право, чи ні. Оскільки хтось заперечує це право іншому, або чинно діє проти нього, він сам негідний його мати, і він скоріше, чи пізніше втратить його сам.

На прикладі Закарпаття, я хочу показати, як національний принцип ефективно діє і тримає наше життя в рівновазі.

1. Чехо-Словаччина. В розмові представників наших американських братів (Гр. Жаткович і інші) з професором д-ром Т. Масариком літом 1918 року в справі з'єднання Закарпаття з ЧСР Масарик заявив, що на випадок злуки Закарпаття з ЧСР чехи ґарантують йому широку самоуправу, зі своїм соймом і ґубернатором на чолі, з українською мовою в школах і урядах та в його історичних кордонах. Це домовлення було потверджене мировим договором з 8-го вересня 1919 року в Сен Джермен. Однак, чехи знехтували цими правами українського народу Закарпаття, використовуючи і експлуатуючи багатство Закарпаття і його народу.

Коли українці Закарпаття у 1926 році звернулися до Ліги Націй у Женеві з домаганням здійснити самоуправу краю, чехи відповіли, що не було б розумним давати самоуправу народові, де великий відсоток неграмотних. Цікаво чи чехи питали, який відсоток неграмотних на Закарпатті, коли закарпатці з'єднувалися з чехами?

Ця боротьба за здійснення самоуправи тягнулася безуспішно до 1938 року. Наслідки цієї акції були такі, що осінню 1938 року, чехи втратили велику частину своєї території — Судети.

Але чехи і після цього ще не навчилися, бо з початком січня 1939 року бачимо, що чеський уряд вернувся до своєї практики з-передмюнхенського договору, іменувавши третім міністром Карпатської України чеха генерала Л. Прхалу без порозуміння з прем'єром д-ром Волошином, противилося конституційним постановам. Чехи звикли до цього, бо вони мали 20-річний у цьому досвід.

Дійшло до того, що як в березні 1939 року мадярська орда напала на Закарпаття, чеське військо відмовилося боронити кордонів Карпатської України. Мало того, чехи зробили другий злочин. Зброю, заплачену нашим потом, яку мало чеське військо при відступі з території Закарпаття замість передати леґальному урядові, яким був уряд д-ра Волошина, вони передали мадярським терористам, які з цією зброєю зробили переворот в запіллі краю, ще до того часу доки мадярське військо заняло Закарпаття, виарештовуючи і без суду розстрілюючи тисячу українських патріотів лише за те, що вони були українцями.

Чехи за це дістали другу лекцію національного принципу. За свої злочини вони заплатили в 1939 році втратою своєї незалежности, а в 1945 році попали цілковито в рабство, що триває досьогодні.

2. Мадярщина, не зважаючи на це, що Закарпаття на протязі багато сто років належало до Мадярщини, в їхній історії нема ані одного факту, щоб українці Закарпаття хоч один раз голосували добровільно на Мадярщину. Це ми бачимо ясно з того факту, що коли в жовтні 1918 року Австро-Мадярщина розпалася, Мадярщина, щоб могти надальше тримати Закарпаття під своєю контролею, уже в листопаді того ж року видала закон число X, яким надавала самоуправу Закарпаттю. Для цього мадярський уряд 10-го грудня 1918 року скликав до Будапешту делеґатів з цілого Закарпаття, щоб продискутувати закон самоуправи. Одначе, всі делеґати Закарпаття у Будапешті заявили, що вони про майбутнє своєї країни можуть говорити лише на своїй власній землі. Для того вони скликали Всенародні Збори до Хусту на 21-го січня 1919 року, де 420 делеґатів, заступаючи 420, 000 населення Закарпаття рішили одноголосно злучитися з Україною.

Через те, що сама Україна в той час не була вільною державою, бо провадила війну на два фронти, Закарпаття, щоб уникнути мадярської небезпеки (в той час комуністичної), рішило 8-го травня 1919 року на широких правах самоуправи з'єднатися з Чехо-Словаччиною.

Це мадярів заставило на протязі 20-ти років вести підривну роботу на Закарпатті, а 13-го березня 1939 року збройно напасти на Закарпаття, доконуючи злочин проти національного

(Закінчення на стор. 3)

Марта Тарнавська

Батькові

Дев'ятнадцятий рік. Тульчин.
У палаці Потоцьких — лікарня.
Куркуля тернопільського син
у тифозній гарячці кошмарній.

Тут учора мінялись фронти:
хто сьогодні — червоні? Денікін?
І куди решткам армії йти
без надій, без набоїв, без ліків?

Джура-гуцул приносить кожух,
бо десятник його в лихоманці.
Бій у місті, здається, ущух.
Ешелон відступає від станції.

Дим піднявся. Лямпади пожеж
запалили жертовник-обрій.
До життя, до свідомости меж,
повернувся десятник хоробрий.

Із постелі кожух відгорнув:
жменя повна піску? Ні, це — воші!
Пробудився з кошмарного сну,
а кошмар наяву ще і досі.

Та зов крови сильніший тепер:
їсти! Жити! Не все ще пропало!
Джура-гуцул несе револьвер
проміняти на хліб і сало.

Підійнявся з постелі юнак:
чи здолає безсилля, утому?
Галичанам дали уже знак:
повертатись на захід, додому.

Джура-гуцул хлібину приніс.
Що? Ворушиться? Хліб цей — вошивець?
І, хоч очі червоні від сліз,
їсть десятник хлібину паршиву.
Поховавши на цвинтарі мрій
міт про волю, мов друга з окопів,
за возами пішов на зорі
битим шляхом за Збруч, на Тернопіль.

1983

Яр. Рудницький

ДО 50-ліття КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ: ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР ЗАКАРПАТЦЯ Д-РА М. ТОВТА З ІТАЛІЇ

Напередодні „золотого ювілею" Карпатської України 1939-1989 вийшла в Таранто, південна Італія, цінна праця д-ра Миколи Товта, уродженця Срібної Землі, п. з. „Con me attraverso la storia dell'Ucraina", що в вільному українському перекладі могла б звучати „Мандруючи крізь історію України". Автор, член-кореспондент Української Могилянсько - Мазепинської Академії Наук, давніше наслідник проф. Євгена Онацького на лектораті української мови й літератури в Орієнтальному інституті неаполітанського університету, дає в формі есеїв огляд української історії, української літератури, фолкльору (козацьких дум), краєзнавчі відомості про Україну, українську Церкву й кінчає свою працю італійською піснею з часів Другої світової війни п. н. „Верде Україна" („Зелена Україна").

Книжка, до якої передмову написала проф. Адріяна Спінеллі з Таранто, багатоілюстрована: тут образ народного співця-Кобзаря, і портрет Т. Шевченка, і українська мати на тлі соняшників, і (з авторового сантименту до Карпатської України) ужгородський замок із XV ст., і карпатські трембітарі на тлі далеких гір, і інше.

Подаючи короткий огляд української історії д-р Товт згадує дати 22-го січня 1918-19 років, Симона Петлюру й — розуміється — Карпатську Україну, „що була автономною частиною Чехо-Словаччини, а 15-го березня 1939 року проголосила свою незалежність. Першим президентом її обрано монсеньйора Августина Волошина. Ця мала держава була першою, що виступила збройно проти нацистського колоса в східній Европі" — пише д-р Товт на стор. 12-ій. Гордий син Закарпаття, що особисто знав президента о. д-ра Волошина й мав близькі контакти з його урядом у 1939 році, відводить у своїй праці окреме місце долі Карпатської України, що в 1945 році була прилучена до УССР і досі є в її складі.

Та не зважаючи на синівські симпатії до своєї вужчої батьківщини, автор виявляється в цій книжці всеукраїнським патріотом, зокрема, якщо мова про українську культуру та її творців. Тут на окрему увагу заслуговують велетні української літератури: Тарас Шевченко, Іван Франко й Леся Українка. Автор не тільки дає огляд їхнього вкладу в українську літературу, але ілюструє його власними італійськими перекладами поетичних експертів, чим збагачує і унаочнює читачеві вартість окремих творів.

Цікаві порівняння д-ра Товта українських авторів із італійськими. Однак на стор. 25-ій він пише: „Шевченко для українців — це так, як Данте для італійців". І далі: „Кобзар" — збірка Шевченкових поезій, находиться в кожній (українській, Я.Р.) хаті, так як „Божественна комедія" Данте в кожній італійській".

Автор підкреслює універсальне, міжнародне значення творчости Івана Франка, зокрема його „Мойсея", та Лесі Українки, вибираючи на обговорення й частинний переклад її поему „Роберт Брюс" (стор. 31-32). Автор цієї статті удостоївся однієї з цитат про Лесю Українку в Сан Ремо з книжки „З подорожей по Італії" (Вінніпеґ, 1965).

Не зважаючи на обмежений розмір книжки (48 стор.), д-р Товт подав у ній обширний матеріял із української історії й культури. Коли взяти до уваги й факт, що він видав її власним коштом (та з допомогою дружини — зукраїнізованої італійки, висококультурної, Ґрацієллі), то треба з великим признанням висловитися про нього, як закарпатця-українця, що не потонув у розкошах статечного й добробутнього життя, а старається — по своїм силам і змозі — допомогти популяризації української справи в Італії не тільки викладами й виступами в італійському радіо й телевізії, але й друкованим словом.

Українська видавнича дійсність у діяспорі химерна: тут не тільки треба видати книжку, чи журнал, але й подбати про те, щоб її купили. Д-р Товт надрукував свою працю в Таранто в друкарні „Нуовосуд" на люксусовому папері й тепер особисто поширює її між знайомими й по бібліотеках, у більшості випадків даром. Часом доводиться йому перевірювати наперед, чи дана книгозбірня зацікавлена у включенні його книжки в каталоги й щойно тоді він дарує її бібліотечній адміністрації. Після цього приходять листи з подяками й (заслуженими) компліментами, що й є єдиною „заплатою" авторові за його труд і витрати.

• • •

Кожну появу на книжковому ринку оцінюється з погляду „нового", яке вона вносить у світ друкованого слова. „Історія" д-ра Товта тут не на останньому місці. Він уперше дає італійцям сконденсований огляд українського минулого й української літератури й фолкльору в приступній популярній формі. Він ілюструє свою книжку оригінальними й маловідомими досі репродукціями образів, більшість яких взята з його приватної мистецької ґалерії. Врешті-решт він уперше подає в цілому рідкісний текст італійської пісні про Україну — „Верде Україна" (стор. 43-44), списавши її текст із пластинки Джіно Бекі. Отож, книжка д-ра Товта вповні заслуговує на признання й поширення між італьомовними читачами в самій Італії, а теж і поза нею.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НІКОЛИ НЕ ПІЗНО...

В „Свободі" з 4-го березня ц. р. ч. 41 поміщена була новинка ред. Володимира Барагури про пляни побудови піклувального дому при українській католицькій парафії св. Димитрія в Етобіко-Торонто, Канада. В тій новинці подані статистичні дані та обширні інформації відносно цього проєкту. Приходиться згадати, що ця парафія під енерґійним проводом отців митрата Івана Татарина та Тараса Лозинського провадить вже від років модерний дім для сеньйорів, про що вичерпно писала минулими роками „Свобода", подаючи знімки цілого комплексу.

Так дісться в Канаді, де, українці є більш підприємчиві, більш заавансовані в політичному житті країни і де процвітає творчий дух. А в нас, тут у ЗСА? Чомусь ми не добачуємо критичної потреби, не є здібними на хоч один піклувальний дім для наших рідних, старенькихзнеможених недугами осіб. Вони змушені поневірятися в чужих інституціях, в яких почуваються опущеними, без рідної атмосфери. На цей стан звертав я увагу двічі в „Свободі", але без успіху. Кількадесять осіб справді відгукнулися позитивно в принагідних розмовах, однак від „власть імущих", котрі могли б здійснити цей проєкт — тишина.

Тим часом наші літні й хворі артисти, науковці, військовики (один генерал), громадські діячі та наші родичі, котрі колись були між нами — сьогодні змушені догоряти в російських, білоруських, польських, чи жидівських піклувальних домах. Очевидно, ті доми проваджені є професійно, спеціяльно католицькі є взором, однак вони не заступлять нашого українського тепла. А хворим це так потрібно...

Ніколи не є запізно розпочати Богоугодне діло.

Юрій Малаховський

Флашінґ, Н. Й.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Роман Борковський

МАДЯРСЬКА ІНВАЗІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ — ПРОЛОГ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

(Головна причина Другої світової війни)

I.

Засів Другої світової війни відбувся вже в часі Першої світової війни, а точніше в часі Паризької мирної конференції, яка в опінії її аранжерів мала принести новий порядок і тривкий мир в Европі. Вінстон Черчіль назвав Першу світову війну непотрібною, вона нікому не принесла користи, а великі втрати і знищення для обох сторін — переможених і переможців. З того почали здавати собі справу обидві воюючі сторони, коли надія на швидку перемогу не здійснилася; тому відносно скоро почалися переговори, щоб війну закінчити. Але кожночасно та сторона, яка мала в даний момент перевагу на фронтах, протягала справу, бо надіялася на перемогу так, що нічого з того не вийшло. Коли ж у квітні 1917 року Америка приступила до війни, то західні альянти були вже певні перемоги і вимагали капітуляції Німеччини.

Американський президент Вудров Вільсон висунув концепцію для припинення війни без анексій і контрибуцій. (Цю концепцію перехопив згодом Ленін). Але европейські переможці його не послухали і на Паризькій мирній конференції продиктували переможеній Німеччині тверді умови. Головно Франція наполягала на тому, щоб раз назавжди позбутися німецької загрози і держати Німеччину обезсиленою під постійним контролем західніх держав.

Всі схилялись до думки, що найбільший голос на Конвенції буде мати Вільсон як голова держави, яка остаточно перерішила вислід війни, і як той, що висунув проєкт замирення у його славетних чотирнадцятьох пунктах. Але фактично ніщо не могло бути полагоджено без згоди Франції, агресивний прем'єр якої („старий тигр" Клемансо) свою непримиренність опирав на тому, що Франція видержала головний натиск Німеччини й зазнала найбільшого знищення. Крім того, на випадок нової німецької атаки, жертвою буде знову ж таки сусідня Франція, а не далека Америка.

Версальський договір був нібито компромісовим полагодженням справи, але фактично він узгляднив усі головні вимоги Франції. Ті вимоги йшли в трьох напрямах — територіяльному, мілітарному й економічному. Територіяльно Німеччину обкраяно, головно в користь Франції (Ельзас — Льотрінґія) і Польщі, якій признано частину Горішнього Шлезька і коридор, що відділяв Східню Прусію від решти Німеччини. Крім того Судетський край прилучено до Чехо-Словаччини, а з Ґданська створено вільне місто під опікою Ліґи Націй з концесіями для Польщі. Німеччина мусіла розв'язати свій генеральний штаб, зрезиґнувати з воєнної фльоти та летунства, а також армії, опертої на загальній бранці. Армію обмежено до 100 тисяч вояків. Крім того, були ще інші менші обмеження і всі вони мали на меті держати Німеччину обезсиленою і не здатною до нової війни. Хоч як принизливі й болючі були ті територіяльні втрати й мілітарні обмеження, то однак найбільший ресантимент у німців викликала вимога заплатити Франції (і частково Бельгії) воєнні відшкодування і то не тільки так звані репарації за територіяльні знищення, але також контрибуцію за агресивну війну. Тим перекинено відповідальність за війну виключно на Німеччину, хоч це не відповідало правді, і тим до шкоди додано образу.

В усіх тих справах Великобританія займала окреме становище. Хоч її представники на Паризькій конференції, ліберальний прем'єр Ллойд Джордж, поступався в засаді вимогам Франції та, якщо йдеться про виконання версальських постанов, Великобританія зайняла більш ліберальне становище, ніж Франція. Дехто пояснював ту поставу традиційною політикою Великобританії, яка завжди прагнули вдержати баланс сил на Европейському континенті і протиставилась гегемонії якоїнебудь держави. Але це пояснення не витримує критики тому, що в перспективі часу, Франція більше не могла стати домінуючою силою, бо її демографічний і промисловий потенціял не міг зрівнятися з німецьким. Більш правдоподібним виясненням буде те, що Великобританія здавала собі справу з того, що на довшу мету не можна буде втримати Німеччину в стані залежности і треба буде унормувати відносини з нею на базі рівности й взаємного погодження, а не диктату.

Залишена на власні сили, Франція не могла чи не хотіла здійснювати свою політику сильної руки супроти Німеччини. Її політика характеризувалася зиґзаґами і наступами та відступами. Ускладнювала становище Америка, яка відмовилася ратифікувати Версальський договір та приступити до Ліґи Націй як ґаранта миру. Америка пішла шляхом ізоляціонізму, але була заінтересована сплатою воєнних і повоєнних позичок европейських альянтів. Оскільки Німеччина не була в стані сплачувати надмірно високі репарації, Америка підтримувала німецьку економіку позичками. Так витворилася інтересна ситуація, бо Німеччина платила репарації Франції, а та в свою чергу сплачувала ними свої фінансові зобов'язання Америці. Так гроші, що йшли до Европи, верталися назад до Америки. Тим часом европейська економіка не могла вдержатись на відповідному рівні й переходила різні вагання і кризи, позначені інфляцією й безробіттям. А коли в 1929 році депресія почалась і в Америці, то це відбилося на европейській економіці.

В другій половині двадцятих і на початку тридцятих років здібний німецький міністер закордонних справ Штреземан, за допомогою не менш видатного міністра закордонних справ Франції Бріяна, добився важливих поступок зі сторони Франції, як скасування виплати репарацій, а особливо — принизливих контрибуцій. Прийнята до Ліґи Націй Німеччина стала на шлях осягнення рівности, а Европа, виглядало, стала на шлях стабілізації і більш нормального розвитку. Але на европейському обрії появився новий грач Гітлер, який перекреслив усі розрахунки і повів Німеччину шляхом підготови нової світової війни.

Продовження буде.

В Латвії...

(Закінчення зі стор. 1)

площі Маяковського демонстрацію відзначуючи в такий спосіб лютневу революцію 1917 року в Росії. Учасники несли червоно-білий і синій прапор російської республіки, який після большевицького перевороту в жовтні цього ж року було замінено на червоний. В демонстрації взяло участь приблизно 1,500 осіб, з-посеред яких 40 були притримані міліцією і аґентами КҐБ.

КОРЕСПОНДЕНТ ҐАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Кеннет Нобл повідомив, що військова хунта в Ніґерії розглядає можливість нав'язання дипломатичних зв'язків з Ізраїлем в повному засягу. В 1973 році Ніґерія зірвала дипломатичні зв'язки з Єрусалимом, протестуючи таким способом проти окупації Ізраїлем територій Єгипту, Сирії і Йорданії і, очевидно, частинної окупації Ливану. Переговори про можливість відновлення співпраці між згаданими країнами вели між собою президент Ізраїля Хаїм Герцоґ і ген. Ібрагім Бабанґіда у Токіо, після похорону імператора Гірогіто.

28-ий Відділ СУА за працею

56 років минуло від заснування 28-го Відділу СУА в Нюарку-Ірвінґтоні, а наше зорганізоване жіноцтво постійно засвідчує тяглість переконань, зобов'язань і наполегливої праці та вірности ідеалам СУА. Хоч членки його, колись молоді й повні сили, за пройдений час виховали дітей та внуків і волос їх присипав іней років, вони все ще не здають своїх постів за лаштунками СУА. Громадська зрілість диктувала їм брати участь у всіх акціях чи потребах, які назрівали в нашому народі.

Багатогранна праця проходила в ділянках культурно-освітній і добродійно-допомоговій. Крім того Відділ сповняє сталі фінансові зобов'язання супроти Централі СУА, журналу „Наше Життя", Українського Музею, Медичної допомоги, СКВУ та фонду ім. Лотоцької. Відділ є фундатором Музею, бо зложив на його цілі 5840 дол. На „Наше Життя" лише за один рік він переслав 1820 дол.

На окрему увагу заслуговує праця Суспільної опіки (реф. О. Гнатик), на кошти якої від 1984 р. Відділ видав 16,800 дол. Листа установ і потребуючих, які одержали поміч, є досить довга, бо охоплює кілька країн: Україну, Польщу, Бразилію та Америку, а установи й поодинокі люди — це в'язні, заслані, сироти, бідні вдови, хворі, каліки та кандидати на священиків. Членки утримують дев'ять стипендисток (-ів) і піклуються трьома бабусями. Пам'ятають теж і про своїх посестер, хворих і немічних членок і несуть їм моральну підтримку. В доказ пошани і вдячности привітали з 90-літтям колишню голову А. Настюк, яка вела Відділ 18 років.

Муравлиною й жертвенною працею союзянки здобували фонди на широку програму. Кожного року робили збірки коло церкви, перед святами продавали печиво (касир Л. Падковська є подвижницею тої акції). Збірки в пам'ять померлих членок або членів їх родин йшли на цілі СУА. Влаштовувано льотерію та культурні імпрези для ширшого громадянства. Членки є свідомі того, що сама лише матеріяльна допомога не виповняє їх програми праці і дбали про культурні й освітні вартості у Відділі та громаді. Тому на кожних сходинах читали реферати й слухали розповідей про події в Україні, про історію, громадських і літературних діячів (І. Качмарська — культовс. реф.). На імпрезах запрошені представники нашої культури читали свої твори або й самі членки творили програму, бо між ними є артистки, музики й письменниці. Імпрезова референтка Т. Богданська анґажувала до виступів наших молодих музик, малярів й артистів і громада мала нагоду слідкувати за розвитком їх молодих талантів.

Традиція була завжди великим словом для союзянок і берегти та плекати її було моттом у житті членок. Різдвяні зустрічі Відділу зі збереженням усіх звичаїв єднали членок в одну родину. Господарські референтки Ю. Луків, П. Ляцко й А. Мокринська причинялися незвичайно вміло до звеличення їх. І не тільки на тих зустрічах, але й на закінчення наших імпрез та інших свят українська гостинність була кожночасно відчута. Недаром членки не раз співали їм щиросердечне й голосне „Многая літа". Діяльність Відділу проходить під проводом його енерґійної голови Н. Бігун. Його довголітньою секретаркою є І. Хамуляк.

М. Храплива

Закарпаття...

(Закінчення зі стор. 2)

принципу, за що Мадярщина в 1945 році заплатила втратою своєї незалежности, що триває досьогодні.

3. Польща. Рішенням Ради Амбасадорів у 1923 році ввійшло до держави 7 мільйонів українців. Не зважаючи на всякі оцінки, поляки не дали будь-якої самоуправи українцям, трактуючи їх, як свою колонію. Але вони не забули, зразу після мюнхенської конференції, скористати з національного принципу, який ліг в основу перебудови ЧСР і 17-го жовтня 1938 року подали Празі ультиматум, що вони 2-го жовтня забирають Тєшин з 80,000 поляками.

Коли 11-го жовтня 1938 року Закарпаття стало частиною федерації ЧСР, з певними автономними правами, вони на спілку з Мадярщиною висилали на Закарпаття своїх терористів, щоб перешкодити закарпатському урядові в розбудові Закарпаття.

Самоуправа Закарпаття наробила Польщі чимало клопоту. У поляків, у зв'язку з існуванням вільного Закарпаття витворилася гістерія перед „українською небезпекою". Тому Польща відважилася піти в той час проти домінуючого тоді національного принципу, заперечуючи право самовизначення Закарпаттю.

Наслідки: у вересні 1939 року Гітлер зі Сталіном розділили Польщу між собою і окупувавши її відмовили польському народові будь-які національні права, а в 1945 року, Польща стала совєтським сателітом.

4. Німеччина. Продавши Закарпаття Мадярщині, дала початок до Другої світової війни, бо українці Закарпаття, і поза ним, не прийняли вироку Німеччини без чинного протесту. Вони виповіли війну злочинцям людства: Німеччині, Мадярщині, Польщі й Італії. Хоча слабо озброєні, Карпатські Січовики завзято воювали проти окупантів, а коли німецький консул у Хусті, д-р Гофман доручив увечері 15-го березня 1939 року телеграму німецького уряду прем'єрові д-рові Волошинові, український уряд не прийняв пропонованої німцями капітуляції, а сказав, воювати по-спартанському до кінця.

5. Совєтський Союз ще досьогодні є великим боржником людства, бо його злочини ще не вирівняні. Доживає його віку (понад 71 рік) робить в декого враження, що він є всемогутній. Але так воно не є, бо на нашій плянеті Землі, все, що має свій початок, мусить мати й свій кінець. Тут є лише питання часу.

У сьогоднішній ситуації у Совєтському Союзі, коли існує застій в економічній ділянці життя, коли поневолені народи в поодиноких республіках СССР підводять голови, виходячи на демонстрації — єдиний рятунок для СССР у національному принципі, у самовизначенні кожного народу. Тільки тоді можна думати, що не дійде до ціловитого розкладу Совєтського Союзу.

Свято державности в Джерзі Ситі

Організація оборони Лемківщини, 7-ий Відділ, під протекторатом Відділу УККА 29-го січня святочною програмою відзначили 71-ші роковини проголошення IV Універсалу та 70-ті роковини проголошення злуки українських земель. Святочну урочистість громада започаткувала вже тиждень скоріше, коли в бюрі посадника міста зібралися провідні члени місцевих організацій та установ включно з УНС, щоб бути свідками підпису проклямації посадником міста Антоні Кучі, та вивішення українського синьо-жовтого прапора поруч американського на щоглі коло будинку міської управи. В неділю, 22-го січня, отець парох церкви свв. Петра і Павла Роман Мірчук відправив Святу Літургію в наміренні українського народу та виголосив відповідну проповідь. Святочний комітет в особах — голова Іван Ґресь, Зенон Галькович, Ілля Шевчук та Дмитро Вох подбали про склад святочної програми, а маестро Іван Цьолко та Петро Палка удекорували відповідно до свята сцену. Святочну програму відкрив та нею провадив голова Відділу Організації Оборони Лемківщини (ООЛ) голова Іван Ґресь. У вступному слові він привітав присутнього на залі ветерана визвольних змагань Володимира Карого, а також о. Р. Мірчука та колишнього голову Віділу УККА д-ра Євгена Котика і всіх присутніх. Відтак Лариса Маґун-Гурин відспівала американський гимн, а молитву провів отець парох Р. Мірчук, сумівка Леся Біла прочитала проклямацію, котру підписав посадник міста Антоні Кучі. Святочну доповідь виголосила маґістер Катерина Мицьо, яка заторкнула перебіг історичних змагань українського народу у визвольній боротьбі за свою незалежність, за права буття, за вільну від нікого незалежну Соборну Українську Державу. Відтак виступила солістка Лариса Маґун-Гурин при фортепіяновому супроводі Романа Шевчука. Лариса заспівала дві пісні — „Любіть Україну", слова В. Сосюри, музика Н. Фоменка, та „Жита" слова О. Олеся, музика А. Гнатишина. Рецитацію „В'язанка поезій" О. Олеся виголосила Ярина Ференцевич. Шість мініятюр — „Заколисана пісня", „Український Танок", „Гумористика", „Лірницька пісня", „Думка" та „Марш" виконав на фортепіяно Роман Шевчук, танцювальна група при Українському Народному Домі виконали два народні танки під хореографічним проводом Зоряни Ковбаснюк. І на кінець програми ще раз виступила Л. Маґун-Гурин з піснею „Айстри", слова О. Олеся, а музика М. Лисенка.

Свято закінчив голова ООЛ Іван Ґресь. Він подякував усім виконавцям програми та присутнім за участь у святочній програмі. Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Дмитро Вох

Округа...

(Закінчення зі стор. 1)

273,000 долярів. Зокрема предсідник відмітив і подякував Ю. Котляреві за його організаційну працю і за те, що він зорганізував більшість членів в Окрузі.

Серед визначних організаторів УНСоюзу головний предсідник згадав таких, як: Василь Пастушок, головний радний УНС, головна радна Гелен Олек-Скат і Атанас слюсарчук та М. Турко. Головний предсідник поінформував присутніх також про фінансову господарку УНС і керівництва Будівлею, що в результаті збільшило майно УНСоюсу на 2,7 міл. дол. Дивіденди було виплачено чланам на суму понат 1 міл. дол. При тій нагоді він пригадав про численні дотації і пожертви, що їх жертвує на громадські, наукові, молодечі, виховні та інші цілі УНС і звернув увагу, що спільнота повинна у якійсь формі віддячитись УНСоюзові, допомагаючи секретарям і організаторам при приєднуванні нових членів, щоб „ми могли передати нашим спадкоємцям, молодшому поколінню, вдержану на здоровій базі установу.

Як завжди, після вичерпної інформації прдставника Головної Екзекутиви, були численні запитання, на які І. Флис дав задовільні відповіді.

Після подяки І. Хомка для Ю. Котляра за справне переведення річних зборів, присутні перейшли до іншої залі на перекуску, що її приготовили членки УНС.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої Найдорожчої і Незабутньої

бл. п.

ОЛЬГИ ЦЕЛЕВИЧ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

в наступних церквах:

п'ятниця, 17-го березня 1989 р.

церква св. Юра, Ню Йорк, год. 7-ма ранку;

церква св. Николая, Чикаґо;

церква св. Андрея, Парма, Огайо;

манастир св. Йосафата, Ґлен Ков, Л. Ай.;

субота, 18-го березня 1989 р.

церква Чесного Хреста, Асторія, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійної просить

РОДИНА

Ділимося болючою вісткою з Приятелями і Знайомими, що в суботу, 11-го березня ц. р. у Темпе, Арізона, помер несподівано

бл. п.

Юрій Зенон Рубчак

на 31-му році життя, син Покійних мґр Зенона Рубчака і Лідії з Хомищаків.

ПАНАХИДА за душу Спочилого відбудеться в четвер, 16-го березня у вечірніх годинах, в похоронному заведенні Литвин-Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН у п'ятницю, 17-го березня 1989 р. о год. 9:30 ранку з української католицької церкви Непорочного Зачаття Діви Марії, Гілсайд, Н. Дж. на цвинтар Галівуд в Нюарку.

Горем прибиті:

вуйко — інж. ОЛЕКСАНДЕР ГОМІШАК з дружиною СУЗЕН

кузен — мґр КОНРАД ГОМІШАК

кузина — МАРТА РІДІ з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

ІРЕНИ ВЕНГРИНОВИЧ-ЧУЧМАН

моєї молодшої товаришки з української гімназії при Дівочому Інституті в Перемишлі, котра так несподівано відійшла від нас — складаю 50 дол. на СИРОТИНЕЦЬ в Бразилії.

Ірена МИГАЛЬ-ЛОБОДОЦЬКА

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої

МАМИ І БАБУСІ

св. п.

МАРІЇ КАРПЕВИЧ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 18-го березня 1989 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Доньки: ХРИСТИНА і КСЕНЯ з Родиною

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ

в Пассейку, Ню Джерзі

ділиться сумною вісткою з Пластовим Братством і Громадянством, що 13-го березня 1989 р. по короткій недузі відійшов на Вічну Ватру член станичної старшини пластун сеніор праці

бл. п.

Мирослав Безушко

ПАНАХИДА в середу, 15-го березня 1989 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Burnadz Memorial Home, 371 Lakeview Ave., Clifton, N.J., тел. 772-1880.

ПОХОРОН в четвер, 16-го березня 1989 р. о год. 9-ій ранку в католицькій церкві св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж. Тлінні Останки будуть перевезені на католицький цвинтар св. Духа, Hamptonburg, N.Y.

З глибоким сумом повідомляємо, що в суботу, 11-го березня 1989 р. в Пармі, Огайо упокоїлася наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ОЛЬГА з ЛУНІВ ГОРОДИСЬКА

нар. 31-го січня 1910 р. у Львові

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 18-го березня 1989 р. о год. 8:30 ранком в похоронному заведенні Колодія-Лазути, о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві св. Покрови у Пармі, а відтак на український цвинтар свв. апостолів Петра і Павла.

За спокій душі Покійної про молитви просять:

дочка — ЛЮБА КОЗБУР з чоловіком НЕСТОРОМ

син — ЗОРЯН з дружиною ДАРІЄЮ

внуки —

АСКОЛЬД КОЗБУР з дружиною МАРТОЮ

ІРИСА ГРИНЕНКО з чоловіком ВАЛЕРІЄМ

БОРИС КОЗБУР

АНДРІЙ, РОМАН, ПЕТРО ГОРОДИСЬКІ

правнуки —

МИХАСЬ І ЛАРИСА ГРИНЕНКО

ДАМЯН І ТАРАС КОЗБУРІ

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що вночі 28-го лютого 1989 р. відійшла у Вічність на 88-му році життя в Торонто, Канада наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА І ТІТКА пластова і громадська діячка

св. п.

Марія з Середницьких Мудрик

нар. в Загір'ї (Сяніччина, Зах. Україна).

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в середу, четвер і п'ятницю, 3-го березня 1989 р. у Торонто, Канада.

Дочки:

НІНА МРИЦ з чоловіком РОМАНОМ

ВОЛОДИМИРА ДЕМКІВ з чоловіком ЮРІЄМ

Сестра: ТОСЯ ГОРОВІЦ

Внуки:

ЕРАСТ І РОМАНА МРИЦ

АРЕТА ДЕМКІВ-ГЛАДКИЙ з чоловіком СТЕФАНОМ

Сестрінки:

ОКСАНА БОРУШЕНКО

ЛАРИСА БОРУШЕНКО-МОРО з сином АЛЕКСАНДРОМ

РОМАН ГОРОВІЦ з родиною

і дальша Родина в ЗСА, Канаді й Бразилії

Твори В. Ґренджі-Донського на конвенції славістів

Десь у 1985 році випадково познайомилася я з американською організацією славістів (American Association for Advancement of Slavic Studies) через француженку українського походження, д-р Олену Шанко, професора французької мови та літератури в університеті Джан Керролл у Клівленді.

Ця асоціяція, з головною квартирою в Каліфорнії, кожного року в листопаді відбуває свої конвенції по різних містах Америки. Її члени підготовляють доповіді в рамках панелів в ділянках економії, історії, мови, літератури, політики та в інших споріднених ділянках, зв'язаних із слов'янськими народами Східньої Европи. Виступати в рамках панелю можуть і заграничні науковці та запрошені гості, від яких тоді не вимагається членства в асоціяції. Програма конвенції розділена на секції по дві години і кожна секція включає біля 17 — 18 різних панелів, з трьома доповідачами та з одним або двома дискутантами. Сесії відбуваються протягом трьох днів.

Зацікавившися творами Василя Ґренджі-Донського для дітей, проф. Шанко приготувала на 18-ту конвенцію асоціяції в 1986 році в Ню Орлінсі доповідь на тему: „Василь Ґренджа-Донський і його поезії для дітей", в якій зробила докладну аналізу, порівнюючи їх з поезіями французьких авторів. Подібної аналізи дотепер ще ніхто не зробив із поезій поета. Факт, що д-р Шанко підібрала для своєї доповіді власне якраз твори Ґренджі-Донського, мене до глибини душі зворушив, бо вона тим стала першою, що внесла його ім'я на широкий американський форум і представила його твори науковцям Америки.

В наступному 1987 році, на 19-ій конвенції в Бостоні, Массачусеттс, проф. Шанко знову взяла тему з творчости Ґренджі-Донського, „Закарпатські казки Ґренджі-Донського", подаючи докладно їхню характеристику.

Цього року, на 20-ій конвенції у днях 18-21 листопада, що відбулася в місті Гонолюлю на Гавайських островах, темою доповіді д-р Шанко було „Ґренджа-Донський і його театр для українських дітей", в якій опрацювала п'єски і радіосценки поета для дітей. Цим разом проф. Шанко запросила і мене стати гостем-доповідачем у зорганізованому нею панелі, щоб сказати дещо про життя поета, його творчість та публікацію його творів.

З великим задоволенням прийняла я це запрошення, бо усвідомляла собі вагу виступу в програмі, яка дасть можливість познайомити широкий міжнародний загал з творчістю батька. Я була безмежно вдячна за щирі старання проф. Шанко знову пошанувати батька підготовленням цієї програми для конвенції.

Бажаючи познайомитися трохи з Гавайськими островами при цій першій моїй поїздці в чудовий „рай Пацифіку", зв'язала я свою поїздку на конвенцію з кількома додатковими днями і вибралася в дорогу. З дому виїхала я снігом закритими дорогами, і майже по дев'ятьох годинах лету (та трьох годин запізнення), прибула до соняшних і теплих Гаваїв. Що за зміна! Що за клімат! Що за екзотична природа!

Та не про Гаваї хочу я сьогодні писати. Моєю метою є тут зложити публічно подяку проф. д-р Олені Шанко за її велику працю, яку вона вложила в організування панелів протягом трьох років, в свої три доповіді та за ту велику прислугу, яку вона зробила для української літератури своїми стараннями запізнати американських науковців з іменем Ґренджі-Донського. Помічницею в її важливій роботі була д-р Дарина Урбанкова з Джан Керролл університету та університету ім. Коменського в Братиславі, що була предсідником цьогорічного панелю.

Бажання проф. Шанко познайомити американський світ із творами Ґренджі Донського не кінчається 20-ою конвенцією асоціяції. „Це не кінець, а початок", — сказала вона, прощаючися зі мною в Гонолюлю. Вона плянує на другий рік знову зорганізувати панель (конвенція відбудеться в Чикаґо) і цим разом вже присвятити всі доповіді творам поета.

Виступи д-р Шанко з творами Ґренджі-Донського відбулися якраз в роки, на які припало 90-ліття з дня народження поета (1987). Ними вона дала пам'яті поета гідний і тривкий подарунок.

Зірка Ґренджа-Донська

Свято у парафії Св. Тройці в Трентоні

Православна парафія Св. Тройці у Трентоні, Н. Дж., від довшого часу підготовляла святкування Тисячоліття Хрищення України і запросила Владику єпископа Антонія очолити наше торжество.

Управа парафії не мала конкретних плянів для проведення цього свята, а тому отець протопресвітер Богдан Желехівський запропонував створити якусь цінну тривалу пам'ятку для церкви і парафії в рік Тисячоліття Хрищення.

Молодечий відділ православної молоді при церкві радо взявся спонзорувати такий задум.

Десь у тому часі парафія св. Юрія Переможця в Ярдвіллі розмальовувала свою церкву, до чого був заангажований відомий художник і скульптор з Ню Йорку Микола Голодик.

Отець Б. Желехівський запросив маестра М. Голодика, щоб оглянув нашу церкву і дав свою опінію, що можна створити, щоб молодь при церкві спонзорувала такий задум. Маестро Голодик запропонував намалювати образ Тисячоліття Хрищення України князем Володимиром Великим на 4.5 фута висоти і 30 футів ширини, подаючи заразом і проєкт такого образу. Але нам, церковній управі, треба було помагати молоді.

Скликано надзвичайні збори парафіян, оглянули шкіц і проєкт одобрили. Часу було мало до запляннованого обіду, але ентузіязм в парафіян був великий.

Виникло домагання від мистця підвищити стіну. Знайшлись парафіяни, що і це в скорому часі зробили.

Останній тиждень перед датою посвячення образу церква закривалася опівночі. Не роблено розголосу для гостей, тому що ресторан, де мав відбутися святочний обід, міг дати лише малу залю з обмеженим числом гостей.

Церковний хор під керівництвом Софії Шульц-Берик своїм співом прикрасив Службу Божу, котру очолив Владика Антоній з настоятелем парафії отцем протод. Володимиром Поліщуком та трьома семінаристами. На Молебень прибув о. прот. Леонід Гофман, настоятель церкви Св. Покрови у Філядельфії. Владика з отцями посвятили образ Хрищення, що має надзвичайно урочистий вигляд.

Після відправи відбувся бенкет у ресторані „Анджелоні" в Трентоні. Голова парафії Василь Лещук привітав гостей і передав переведення свята тостмайстрові Романові Дейнеці, який представив гостей при головному столі, а також гостей з інших громад. Можливо випадкого, але були гості з далекого Саскачевану з Канади.

Програма була коротка, тому, що треба було вертатися до церковної залі на концерт, де виступав місцевий хор „Троянда" під керівництвом С. Шульц-Берик з гарною програмою. Після концерту всі присутні гості були запрошені до нижньої залі на перекуску і каву та на докінчення святочної програми.

Треба згадати, що молодь мала свою ідею і помистецьки створила на довгому папері виставку — історичний огляд від хрищення до теперішнього часу.

Сестрицтво приготовило смачну перекуску, а гості мали гарну нагоду взаємно поговорити.

Громада в Трентоні на загал невелика, але все ж таки в 1987 році створила Комітет Тисячоліття Хрищення, котрий ще і далі працює. Комітет запляннував свій бенкет, але пізніше виявилось, що парафія Св. Тройці має своє свято в цей самий день. Ми були вдячні комітетові на чолі з д-ром Омеляном Коцопеєм, що вони змінили свою дату бенкету. При цім треба вибачитися і перед доповідачем д-ром Іваном Головінським за зміну дати та подякувати за пожертву на сад тисячоліття. А також вибачаємось перед хором „Прометей" з Філядельфії, що дата виступу хору в Трентоні була змінена.

Комітет Тисячоліття у Трентоні через урядові формальності трохи запізнався з виконанням проєкту саду Тисячоліття в Гамілтонському Ветеранському Парку, але інтенсивно викінчує цей задум.

Проєкт саду Тисячоліття зробила Леся Мартиненко і він остаточно затверджений управою Гамілтон тавншипу і адміністрацією парку Ветеранів.

На рекомендацію адміністрації парку цементові роботи відкладено на весну, як минуть морози.

Чотири церковні громади склали по тисячу долярів на лавки, а місцеві організації закупили дерева по 500 дол. Підписано контракт на цементові роботи вартости 9,000 дол. Ще потрібно 5-6, 000 долярів на остаточне викінчення і щоб були відповідні написи, з якої нагоди цей сад створений.

Проситься тих, що ще не склали свою пожертву поспішити скласти, а тих, що вже склали, скласти, по можливості, ще.

М. М.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

31-ий відбиванковий чемпіонат УСЦАК відбудеться в Мейплвуді, Н. Дж.

Провід відбиванкової ланки УСЦАК в порозумінні з управою делеґатури Схід повідомляють всі українські спортові осередки, що черговий 31-ий відбиванковий чемпіонат Української Спортової Централі Америки і Канади відбудеться в суботу, 15-го квітня ц.р. у спортових залях середньої школи Коламбія в Мейплвуді, Ню Джерзі. Вже раніше було проголошено і вислані повідомлення до відбиванкових дружин делеґатури Схід про відбиванкові першенства УСЦАК-Схід, що мали відбутися цього ж дня і місці. Одначе виникла потреба влаштувати головний чемпіонат УСЦАК і управа делеґатури пішла назустріч ланковому централі, погодилася на проведення головного турніру.

Питання першенства УСЦАК-Схід вирішено, так що його здобудуть у групах жіночій і чоловіків ті дружини з терену делеґатури, які займуть у головному турнірі відповідно найкращі місця. Отже усі жіночі і чоловічі дружини зі східніх ЗСА в цьому році змагатимуться за подвійні нагороди!

В юнацьких групах гри відбудуться тільки за нагороди УСЦАК-Схід, але їх вирішено зробити відкритими, тобто в них можуть взяти участь дружини з інших делеґатур. Невдовзі будуть вислані повідомлення і інформації про цей турнір до всіх Українських спортових осередків в ЗСА і Канаді. Тим часом зацікавлені турніром можуть звертатися на таку адресу: USCAK Volleyball Tournament, 680 Sanford Ave, Newark, NJ 07106.

Жіноча відбиванкова дружина „Ч. Січі" взяла участь у великому турнірі ЮСВБА у Вест Пойнті

Черговий великий турнір Відбиванкової Асоціяції Східньої Америки пройшов в суботу, 11-го лютого у Вест Пойнті. В одній із кількох груп чолових дружин з кількох стейтів виступала теж дружина УСВТ „Ч. Січ". У першій зустрічі турніру „Ч. Січ" перемогла дружину кадеток, що виступають під назвою „Армі", вислідом 15:7, 15:13. В дальшому ході турніру наша дружина ремісувала з клюбами: „Довнстейт ВК „А" Н. Й. — 7:15, 15:9 і „Ґлоуб" ВК, Н. Дж. 19:17, 12:15 та зазнала поразки з „Давнстейт" ВК Н. Й. — 6:15, 9:15. Згідно з цими вислідами „Ч. Січ" разом з клюбом „Довнстейт" ВК зайняла спільне друге місце у своїй підгрупі і тому провід турніру зарядив додатковий елімінаційний сет за вхід до півфіналу. У завзятому і досить рівнорядному змагу перемогли суперниці „Довнстейту" вислідом 17:15. Таким чином, „Ч. Січ" зайняла п'яте місце серед 20 дружин турніру. У фіналі „Давнстейт" ВК „А" перемогла „Ровд Айленд" ВК і таким чином здобула чемпіонат турніру.

Склад „Ч. Січі": С. Моравська-Гейлі, Д. Вовк, С. Дівис, М. Орел-Вітман, С. Лопатовська, Н. Моравська, Т. Робертсон. Тренер Павло Гейлі.

Про розвиток шахового спорту в Україні

З чим зустріла 1989 рік шахова Україна? Які головні завдання стоять перед нею? Стисло про це розповів у київській „Спортивній газеті" 31-го січня голова Федерації шахів України Я. Сивак.

Коли розпочати огляд з великої турнірової арени, то передусім поставимо питання про внесок провідних ґросмайстрів і майстрів України до „всесоюзної скарбниці", тобто для СССР. На всесвітній шаховій олімпіяді в Сальоніках збірна СССР здобула золоті медалі. В її складі виступали: Гаррі Каспаров (Азербайджан), Анатолій Карпов і Артур Юсупов (обидва Росія), Олександер Білявський і Василь Іванчук (обидва Україна), в резерві Яан Ельвест (Естонія). Українські шахісти зробили вагомий внесок на конто збірної: Білявський виступав в 10 змаганнях і здобув 7 точок, Іванчук у 9 — 6,5 точки. Треба відзначити, що на конті Білявського це вже третя золота олімпійська медаля, а Іванчук увінчав нею свій дебют у збірній імперії.

Дебют Марти Літинської на жіночій Олімпіяді приніс їй срібну нагороду. Вона виступала разом з М. Чибурданідзе, О. Ахмиловською (обидві з Грузії) та І. Левітиною (Росія). Літинська здобула найбільшу кількість точок з усіх шахісток і шахістів імперії — 9,5 з 12-ти можливих.

Нині в Україні є активних 18 ґросмайстрів! Крім Білявського, Іванчука та Літинської треба згадати ще таких як Олександер Чернин з Харкова (в 1980 році був чемпіоном Европи серед юнаків). Чимало досягнень має в активі Олег Романишин зі Львова — золоті медалі першості Европи серед юнаків у 1973 році, дружинових чемпіонатів Европи в складі збірної СССР 1977 і 1980 рр. Лідія Семенова 1983 року ввійшла до фіналу претенденток за світовий чемпіонат, а за рік у складі імперії показала на Олімпіяді абсолютно найкращий вислід — 9,5 з 10. Марта Літинська в змаганнях претенденток двічі (1980-1988) ділила 3 — 4 місця.

Олімпійськими чемпіонами були ще Володимир Савон з Харкова (1972), Геннадій Кузьмин з Ворошиловграду (1974). Володимир Тукманов з Одеси в 1988 році здобув срібну нагороду Европи та бронзову в чемпіонаті світу. Це далеко не повний перелік, пише Сивак. Це лише наші вершини, але й вони дають уявлення про вигляд України на шаховій карті світу.

Тим часом на міжнародній та арені СССР успіхів досягли останніми роками також молоді перспективні шахісти, від яких є всі підстави чекати нових успіхів, упевненого поступу... Масовість і майстерність багато в чому залежить від роботи шахових клюбів. Їх в Україні нараховується близько 400, але справжніх центрів серед них обмаль: у Львові, Одесі, Ворошиловграді, Донецьку, Херсоні, Миколаєві, Чернівцях, Івано-Франківську, Черкасах, Тернополі, Рівному, Дніпропетровському, Вінниці, Ужгороді. В Києві щойно тепер виділили місце для шахового клюбу в центрі міста, біля спортової Палати...

Очевидно Сивак не міг звернути увагу на той жахливий факт, що майже усі здобутки українських шахістів на міжнародній арені ідуть на конто Росії. Шахістам України не дозволено на міжнародній арені признаватися до своєї національности та порозуміватися на своїй рідній мові. Тому то шахісти і преса вільного світу, поголовно називає їх росіянами, російськими шахістами.

Найвизначнішими шахістами-юнаками нині в Україні є: В. Невєров, Ю. Крупа, М. Бродський. Д. Брянський, І. Хмельницький, Б. Альтерман, Л. Шмутер, В. Песоцький, В. Сергєєв — усі з Києва, О. Серебряник, Д. Беркович з Одеси, В. Зварницький із Севастополя, В. Голод зі Львова, О. Носенко — з Чернівців.

(от)

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 6

Ім'я	Сума
С. Матковський, Рочестер	25.00
І. Джус, Ню Йорк	20.00
К. Дуда, Віндзор	20.00
Б. Ващинський, Бока Рейтон	15.00
В. Т. Ґлубіш, Чикаґо	15.00
П. Іваш, Маямі	15.00
І. Кінтер, Торонто	15.00
В. Семенина, Гемптон	15.00
М. Татарин, Бавнд Брук	15.00
Е. Бачинський, Парма	10.79
П. Босик, Гемтремк	10.00
І. Бриский, Кензес Сіті	10.00
В. Бурдьо, Фаєтвілл	10.00
Л. Возьний, Баррінґтон	10.00
о. Г. Вроблевський, Фріленд	10.00
М. Дуда, Чикаґо	10.00
В. Дячук, Бунтон	10.00
д-р Ю. Крижановський, Миртл Біч	10.00
М. Кулинич, Джексон Гайтс	10.00
М. Лепкий, Арчболд	10.00
К. Миско, Керґонксон	10.00
В. Пахолюк, Ричмонд Гілл	10.00
І. Пере, Маямі	10.00
В. Переяславець, Вудсайд	10.00
О. Пипишенко, Арлінґтон	10.00
Г. Саранча, Ровзтід	10.00
І. Сєрант, Ню Йорк	10.00
І. Тащук, Порт Шарльот	10.00
О. Томчук, Міннеаполіс	10.00
І. Тот, Фляшінґ	10.00
В. Матлаґа, Картерет	7.00
М. Хома, Балтимор	7.00
М. Белей, Ню Гейвен	5.00
В. Береза, Санта Барбара	5.00
В. Білик, Джерзі Сіті	5.00
О. Блетен, Ферфекс	5.00
О. Боднар, Ірвінґтон	5.00
Й. Вольчастий, Філядельфія	5.00
С. Гордіюк, Ню Йорк	5.00
В. Грицик, Ню Йорк	5.00
І. Ґерчук, Торонто	5.00
Л. Ґонзалез, Ровздейл	5.00
Д. Ґринда, Йорк	5.00
В. Іванців, Пассейк	5.00
А. Камінський, Гемтремк	5.00
В. Карий, Джерзі Сіті	5.00
А. Квітка, Вінтер Парк	5.00
М. Копі, Рочестер	5.00
В. Копельців, Колюмбус	5.00
В. Корбль, Венис	5.00
Я. Корчмарик, Ярдлі	5.00
Е. Кругляк, Рочестер	5.00
Г. Куликівський, Парк Ридж	5.00
М. Кушнір, Парма	5.00
М. Лилак, Рочестер	5.00
М. Ліщак, Янгставн	5.00
В. Маслянка, Вудбридж	5.00
Е. Мацюк, Торонто	5.00
о. Л. Мудрий, Статен Айленд	5.00
П. Німилович, Стактон	5.00
З. Осінчук, Форт Вейн	5.00
А. Пакуляк, Міннеаполіс	5.00
М. Палій, Джексон Гайтс	5.00
К. Панчешіне, Вудбайн	5.00
Я. Пеленський, Айова Сіті	5.00
Л. Петрі, Чикаґо	5.00
Ю. Пригода, Бінґгемтон	5.00
І. Прокопович, Калабасас	5.00
А. Рижий, В. Блюмфілд	5.00
І. Ринчак, Керґонксон	5.00
І. Рудковський, Ст. Пітерсбурґ	5.00
В. Саміленко, Свортмор	5.00
Ю. Свищук, Ст. Луіс	5.00
О. Сим, Парма	5.00
Я. Татунчак, Філядельфія	5.00
о. І. Тилявський, Парма	5.00
А. Узвяк, Ст. Авґустин	5.00
О. Черепаха, Філядельфія	5.00
Т. Шестак, Піттсбурґ	5.00
К. Шоколюк, Парма	5.00
Ю. Яримович, Чикаґо	5.00
В. Ясінський, Дітройт	5.00
П. Одарченко, Такома Парк	4.00
Я. Кукіль, Гартфорд	3.00
С. Літепло, Бруклин	3.00
В. Ягла, Гатборо	3.00
Р. Ярема, Лейквуд	3.00
В. Фіщик, Апопка	2.67
П. Галатин, Асторія	2.00
Д. Гнатов, Піттсбурґ	2.00
Д. Ґалонзка, Розліндейл	2.00
М. Іващенко, Балтимор	2.00
М. Медюх, Тамс Ривер	2.00
В. Мудрий, Санісайд	2.00
І. Островка, Юніон	2.00
Т. Росов, Дербі	2.00
І. Стельмах, Ґленстонбири	2.00
О. Стельмах, Ґленстонбири	2.00
А. Ямрозик, Джексон Гайтс	2.00
д-р В. Ящун, Піттсбурґ	2.00

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1989 р.

Трентон, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва „Вільні Козаки" 116 Відд., о год. 12:30 по пол. в залі УНДому при 477 Джеремая Авеню. На порядку нарад: звіти Управи і К. Комісії та вибір Управи на 1989 р. Проситься всіх членів взяти участь. — Управа.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва „Поступовий Клюб" 70-го Відд. о год. 3-ій по пол. в УНДомі в Джерзі Сіті, Н. Дж. На порядку нарад: звіт з діяльности уступаючої Управи, слово представника Головного Уряду, вибір нової Управи і К. Комісії, плян праці на 1989 р. В разі неприявности відповідної кількости членів, Загальні збори відбудуться одну годину пізніше при кожній кількости членів. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки. — С. Білик, гол., М. Шеремета, секр.

НЕДІЛЯ, 2-го КВІТНЯ 1989 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Володимира 114-го Відд. о год. 12-ій дня в парохіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез. На денному порядку: звіти членів уступаючої Управи і К. Комісії та вибір керуючих органів на діловий 1989 р. З огляду на важливість справ у данному порядку, присутність усіх членів обов'язкова. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом, потрібна кількість членів, тоді Загальні річні збори відбудуться годину пізніше при всякій кількості приявних і будуть правосильні. Після зборів — перекуска. — І. Сірик, гол., Ольга Бережан, секр.